

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยการศึกษาพัฒนาการ (Developmental Studies) โดยกำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยได้ดังนี้

1. การศึกษาค้นคว้าข้อมูล
2. การกำหนดกลุ่มตัวอย่างประชากร
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. ดำเนินการวิจัยโดยการทดลอง
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. การนำเสนอผลงานวิจัย

1. การศึกษาค้นคว้าข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร วารสาร ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต และวิทยานิพนธ์ทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยครั้งนี้ดังต่อไปนี้

- 1.1 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับบุหรี ฉลากค่าเตือนบนซองบุหรี
- 1.2 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับหลักการออกแบบ องค์ประกอบของการออกแบบ

2. การกำหนดกลุ่มตัวอย่างประชากร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการควบคุมการบริโภคยาสูบ เป็นการกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 คน โดยผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการออกแบบฉลากค่าเตือนบนซองบุหรีโดยตรง และฉลากค่าเตือนบนซองบุหรีของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2543 – ปัจจุบัน โดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 333 ชิ้น

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1. แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้เชี่ยวชาญด้านการควบคุมการบริโภคยาสูบ
2. ตารางวิเคราะห์ฐานข้อมูลคุณลักษณะทางการออกแบบบนฉลากค่าเตือนบนซองบุหรีด้วย Matrix Analysis

3.1 แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้เชี่ยวชาญด้านการควบคุมการบริโภคยาสูบ เป็นโครงสร้างคำถามในการสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีขั้นตอนดังนี้

3.1.1 ศึกษาเอกสารวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก จากตำรา เอกสาร ที่เกี่ยวข้อง

3.1.2 จัดทำแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้เชี่ยวชาญด้านการควบคุมการบริโภคยาสูบ ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับรูปแบบและแนวโน้มการออกแบบฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่

3.1.3 ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้เชี่ยวชาญด้านการควบคุมการบริโภคยาสูบ ที่จัดทำขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบประเมินความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย (IOC) เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขจนเสร็จสมบูรณ์พร้อมนำไปใช้ในงานวิจัย โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าแบบสัมภาษณ์นั้นมีความสอดคล้อง

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าแบบสัมภาษณ์นั้นมีความสอดคล้อง

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าแบบสัมภาษณ์นั้นไม่มีความสอดคล้อง

ค่าดัชนีมีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ถือว่ามีความสอดคล้องกันในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ สำหรับดัชนีความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์นี้ เท่ากับ 0.92

3.1.4 ในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการควบคุมการบริโภคยาสูบได้ใช้โครงสร้างคำถามในการสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3.2 ตารางวิเคราะห์ฐานข้อมูลคุณลักษณะทางการออกแบบบนฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ด้วย Matrix Analysis เป็นตารางวิเคราะห์ฐานข้อมูลคุณลักษณะทางการออกแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีขั้นตอนดังนี้

3.2.1 ศึกษาตัวแปรคุณลักษณะทางการออกแบบบนฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ จากตำรา เอกสารที่เกี่ยวข้อง

3.2.2 จัดทำตารางวิเคราะห์ฐานข้อมูลคุณลักษณะทางการออกแบบบนฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ โดยตัวแปรคุณลักษณะทางการออกแบบมีดังต่อไปนี้

- ภาพคำเตือน
- ประเทศ
- กลุ่มภูมิภาค
- ปีของฉลากคำเตือน
- ขนาดพื้นที่ของฉลากรูปภาพและข้อความคำเตือน
 - ส่วนด้านหน้าซอง (ร้อยละ)
 - ส่วนด้านหลังซอง (ร้อยละ)
 - เฉลี่ยทั้ง 2 ด้าน (ร้อยละ)

- ข้อความแจ้งสารพิษ และสารก่อมะเร็ง
- แบบอักษรข้อความคำเตือน
- ลักษณะตัวอักษรข้อความคำเตือน
- การใช้ภาษาบนฉลากรูปภาพ
- จำนวนภาษาที่ใช้บนฉลากคำเตือน
- สีตัวอักษรข้อความคำเตือน
- ลักษณะของสีตัวอักษรและพื้นหลัง
- พื้นหลังของข้อความคำเตือน
- ลักษณะตัวอักษรข้อความช่วยเหลือในการเลิกบุหรี่
- สีตัวอักษรข้อความช่วยเหลือในการเลิกบุหรี่
- รูปแบบของภาพคำเตือน
- ลักษณะของภาพคำเตือน
- ภาพและข้อความแสดงผลกระทบจากการสูบบุหรี่
- การใช้ภาพคำเตือน
- กลุ่มเป้าหมาย

3.2.3 วิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะทางการออกแบบโดยใช้ Matrix Analysis

4. การดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยการศึกษาพัฒนาการ (Developmental Studies) ของการออกแบบฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ โดยการศึกษาเอกสาร การรวบรวมข้อมูลตัวอย่างฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการควบคุมการบริโภคยาสูบ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษารูปแบบและแนวโน้มการออกแบบฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาตามวัตถุประสงค์ในเรื่องของรูปแบบและแนวโน้มการออกแบบฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่
2. ข้อมูลจากตารางการวิเคราะห์ฐานข้อมูลด้วย Matrix Analysis ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลตามคุณลักษณะของตัวแปรดังต่อไปนี้

2.1 การหาค่าเฉลี่ย (Average) ที่เป็นภาพรวม

2.2 การหาค่าร้อยละ (Percentage) ของแต่ละตัวแปรคุณลักษณะ

2.3 การคำนวณหาค่ามัธยฐานเลขคณิต (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของตัวแปรคุณลักษณะ

2.4 การหาความสัมพันธ์ (Relationship) ระหว่างข้อมูลคุณลักษณะต่อข้อมูลคุณลักษณะหรือระหว่างข้อมูลด้านสถานภาพต่อข้อมูลทางคุณลักษณะ (cross tabulation (Cross tab)) มาหาค่าความถี่และค่าร้อยละ ดังนี้

- กลุ่มภูมิภาคตามความรับผิดชอบขององค์การอนามัยโลก ต่อ จำนวนภาษาที่ใช้
- กลุ่มภูมิภาคตามความรับผิดชอบขององค์การอนามัยโลก ต่อ สีตัวอักษรข้อความคำเตือน
- กลุ่มภูมิภาคตามความรับผิดชอบขององค์การอนามัยโลก ต่อ ลักษณะของภาพคำเตือน
- กลุ่มภูมิภาคตามความรับผิดชอบขององค์การอนามัยโลก ต่อ รูปแบบของภาพคำเตือน
- กลุ่มภูมิภาคตามความรับผิดชอบขององค์การอนามัยโลก ต่อ การใช้ภาพคำเตือน

โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for Social Science : Spss for Windows)

